

15 listopada 2022 r. w ramach KWRiST obradowała Komisja Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej wraz z Komisją Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Na spotkaniu Ministerstwo Klimatu przedstawiło informację nt. wyników wstępnego raportu Zespołu ds. sytuacji powstałej na rzece Odrze.

Wyniki raportu wstępnego

Raport został opublikowany 30 września tego roku i podsumowuje on stan wiedzy nt. katastrofy ekologicznej na Odrze, do jakiej doszło w lipcu i sierpniu 2022 r.

Znajduje się tam zestawienie dostępnych informacji o obserwacjach masowej śmierci ryb wzdłuż Odry w lipcu i sierpniu. Udało się tylko zsumować, że odnotowano łącznie śmierć „ok. 250 ton ryb”, ale nie zebrano żadnych danych umożliwiających ocenę błędu niedoszacowania. Dane ze źródeł państwowych są w większości szacunkowe i pobieżne, tylko nieliczne (głównie zebrane przez RDOŚ) wymieniają w ogóle gatunki ryb. Jedynie pojedyncze dane Polskiego Związku Wędkarskiego odnoszą się ilościowo do gatunków.

Analizując sytuację termiczną należy wspomnieć, że lipiec oraz sierpień były rekordowo gorącymi miesiącami, a w konsekwencji na przełomie lipca oraz sierpnia notowano rekordowe temperatury w rzece, do 27 stopni.

Badania były realizowane przez Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ w trybie interwencyjnego monitoringu na zlecenie Wojewódzkich Inspektoratów Środowiska. W latach poprzedzających katastrofę stan rzeki był zły na całej długości. Wpłynął na to słaby stan elementów biologicznych oraz fizykochemicznych poniżej stanu dobrego. Na całej długości rzeki, jej wody są stale zanieczyszczone chemiczne, głównie w zakresie difenyloterów bromowanych, heptachloru oraz rtęci i jej związków w biocie oraz fluorantenu i benzo(a)pirenu w wodzie.

Szczegółowe badania interwencyjne po wystąpieniu katastrofy, które pozwoliły na wyciągnięcie wniosków dopiero ok. połowy sierpnia. Pomiarów nie rozpoczęto wystarczająco wcześnie, by stwierdzić, czy początek katastrofy ekologicznej był skorelowany z impulsowym wzrostem zasolenia.

Większość ryb było klinicznie zdrowych, jednak silnie ukrwione narządy wskazały objawy typowe dla silnego zatrucia toksynami hemolitycznymi, do których należą m.in. prymnezyny wydzielane przez *Prymnesium parvum*. Sformułowano „hipotezę złotej algi” czyli hipotezę zakwitu glonów toksycznych. Prowadzone na świecie badania zakwitów złotej algi wskazują możliwość pojawienia się zakwitów, a także intensywność produkcji toksyn przez te organizmy, a wreszcie intensywność toksycznego działania tych związków na organizmy wodne. Czynnikiem sprzyjającym zjawisku jest zanotowany wzrost przewodności wody, a także wzrost przewodności pH wody ponad 7,0.

Masowe zakwity złotych alg w wodach Odry oraz innych rzek i jej zbiorników wodnych mogą powtarzać się w kolejnych latach, jak powtarzały się w innych krajach świata. Badania próbek wody pobranych z Wisły nie wykazały obecności *Prymnesium parvum*.

Zespół badawczy rekomenduje:

- stworzenie systemu ciągłego pomiaru jakości wód;

Kategoria: Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Opublikowano: środa, 16, listopad 2022 12:16

Gabriela Trocka

Odsłony: 535

- kontynuację kontroli podmiotów prowadzących zrzut wód zanieczyszczonych do Odry;
- przegląd i weryfikację obowiązujących pozwoleń na zrzut ścieków do wód w dorzeczu Odry;
- wdrożenie systemu wczesnego ostrzegania i reagowania.

Organizacja WWF zwróciła uwagę, że nie wyjaśniono pierwotnych przyczyn katastrofy, nie wskazano, jakim sposobem słonowodna alga znalazła się w wodzie słodkiej. Zabrakło wskazania, że katastrofę spowodował człowiek, gdyż dopływ wody słonej do słodkiej powoduje wyłącznie działalność człowieka. Zwrócono również uwagę, że jedną z przyczyn takich rozmiarów katastrofy było ignorowanie informacji o śnięciach ryb pojawiających się od marca 2022 r.

Inni rozmówcy również zwracali uwagę, że źródłem pierwotnym sytuacji nie jest zasolenie, a ono być może jest spowodowane działalnością kopalni. Apelowali o dokładne badania.

Apelowano również o listę firm zrzucających ścieki do Odry od stycznia do marca oraz później do lipca wraz z załączeniem pozwoleń.

Członkowie spotkania słusznie zauważyli, że jest to jedynie wstępny raport, toteż pytali, kiedy będzie właściwy. Niestety nie dało się oszacować terminu.